

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมเศรษฐกิจ การเมือง ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชากรมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้มนุษย์ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเอง จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การขาดแคลนที่ดินทำมาหากิน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การทำลายสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย เป็นต้นว่า ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ถือเป็นภารกิจของตำรวจโดยตรงที่จะต้องรักษากฎหมายด้วยการดูแลป้องกันมิให้มีผู้กระทำความผิดกฎหมายมากขึ้น ตรวจตราดูแลมิให้มีสิ่งใดมาทำลายความสงบเรียบร้อยของประชาชน การป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่ให้มีอันตราย สืบสวนก่อนและหลังกระทำความผิด อีกทั้งยังมีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนด้วยการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในเรื่องต่างๆ (สมเกียรติ อัครวิญญู, 2526) ในบางครั้งตำรวจอาจมีความขัดแย้งในบทบาท จึงไม่ค่อยแน่ใจว่าสังคมต้องการให้ตำรวจเน้นหนักไปในลักษณะใด ซึ่งมักจะพบเสมอว่าเกิดปัญหาคือขึ้นในวงการตำรวจ แม้บางครั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจถูกต้องตามกฎหมาย แต่สวนทางกับความรู้สึกของประชาชน จึงทำให้ประชาชนไม่ชอบตำรวจ (วิเชียร โชติ สุขโชติรัตน์, 2527) จากความรู้สึกดังกล่าวย่อมมีผลกระทบโดยตรงในการปฏิบัติงานและทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานยุติธรรมขั้นต้น ถ้าตำรวจไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนได้ในเบื้องต้น ต่อให้มีอัยการและผู้พิพากษาชั้นใดอย่างไร ในท้ายที่สุดก็ไม่เกิดความเป็นธรรมอยู่ดี (ทักษิณ ชินวัตร, 2547) ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นเป็นกลไกสำคัญในการทำงานใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ โดยคาดหวังประโยชน์สูงสุดว่าประชาชนได้รับความคุ้มครองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ตนเองรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ตำรวจเองได้รับความปลอดภัยในการทำงานและการต่อต้านจากโจรผู้ร้าย อีกทั้งยังสามารถปกป้องตนเองจากการถูกรื้อเรียนหรือฟ้องร้อง และที่สำคัญคือสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมที่ตนเองมีหน้าที่รับผิดชอบได้

จากเดิมที่งานทางด้านบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องมุ่งเป้าหมายไปที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพขององค์กรให้อยู่รอดและอยู่ได้ ปัจจุบันนั้นเริ่มให้ความสำคัญกับการสร้างความสุขในองค์กร โดยเริ่มจากบุคลากรแล้วประสิทธิภาพกับประสิทธิผลจะเกิดขึ้นเองเนื่องจากบุคลากรมีความเต็มใจที่จะทำงาน ซึ่งก่อให้เกิด

ความสำเร็จของการทำงานขององค์กร เป้าหมายของการทำงานของตำรวจ คือ บำบัดทุกข์ และบำรุงสุขให้แก่ประชาชน (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2530) การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานด้วยความสุข ส่วนหนึ่งเป็นเพราะได้ทำงานที่ตนเองชอบ มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีแต่สำหรับข้าราชการตำรวจเอง การทำให้งานที่ทำอยู่เป็นประจำน่าสนใจและรู้สึกสนุกกับงานที่ทำนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายท่ามกลางบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปของการทำงาน ทั้งเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้รูปแบบการทำงานเปลี่ยนแปลงไป โดยอาจจะต้องเรียนรู้งานมากขึ้น มีความเสี่ยงในการทำงานมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อตัวข้าราชการตำรวจเองยังสามารถส่งผลกระทบต่อองค์กร และสะท้อนสู่บุคคลภายนอกอีกด้วยซึ่งก็คือประชาชนทั่วไปนั่นเอง เนื่องมาจากงานของตำรวจหากใช้วิจารณญาณที่ผิดพลาดเพียงเล็กน้อยก็อาจจะส่งผลกระทบในวงกว้าง (พศิน แก้วลี, 2546) ดังนั้นหากมีปัจจัยใดๆ ที่ส่งผลต่อชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงานย่อมส่งผลดีในการปฏิบัติงานและทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น ส่งผลดีถึงประชาชนในวงกว้าง และชื่อเสียงของต้นสังกัดได้ (ประทุม สุขมี, 2542)

กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธร ภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่เป็นหน่วยงานที่ต้องควบคุมประสานงาน รวมไปถึงการดำเนินงานแต่งตั้งและโยกย้ายของตำรวจทุกระดับ ที่อยู่ในสังกัด ตำรวจภูธรภาค 5 ซึ่งต้องคอยควบคุมดูแลพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน พะเยา ซึ่งในการปฏิบัติงานดังกล่าวย่อมถูกคาดหวังจากกำลังพลในสังกัดว่าในการพิจารณาโยกย้ายแต่ละครั้งย่อมเป็นไปด้วยความยุติธรรม เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ตามระบบคุณธรรม ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วในการพิจารณาโยกย้ายในแต่ละครั้งย่อมเป็นไปได้อย่างที่จะเกิดความพึงพอใจจากทุกฝ่าย (ประยุทธ์ วัฒนสุข, 2552) อีกทั้งการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายในแต่ละครั้งยังถูกกดดันจากฝ่ายการเมือง ที่ต้องการจะเอาคนของตนมาอยู่ในตำแหน่งที่ต้องการ โดยไม่คำนึงถึงระบบคุณธรรม ความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมในตำแหน่ง (วสิษฐ เดชกุญชร, 2550) ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของตำรวจ กองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธร ภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์กรตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงานและมีความสุขในการทำงานที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของตำรวจ กองบังคับการ
อำนาจการตำรวจภูธรภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของตำรวจ กองบังคับการ
อำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุง ปัจจัยและ
สภาพแวดล้อมการทำงานของตำรวจให้เหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์

ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงาน หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของ
ตำรวจ สังกัดกองบังคับการอำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 5 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยทางด้านผู้นำ ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ความเอาใจใส่ ในความสำเร็จ
และความก้าวหน้าของผู้ใต้บังคับบัญชา
2. ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความผูกพัน การ
สนับสนุนและการให้ความสำคัญจากคนรอบข้าง
3. ปัจจัยทางด้านความรักในงาน ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามที่ได้รับมอบหมาย
โดยมีความพึงพอใจในหน้าที่ที่ตนเองได้ทำ
4. ปัจจัยทางด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้แก่ สภาพการทำงานหรือสิ่งแวดล้อมในการ
ทำงาน การมีส่วนร่วม และการให้ความสำคัญแก่พนักงาน
5. ปัจจัยทางด้านค่านิยมขององค์กร ได้แก่ ความเชื่อที่มีผลต่อรูปแบบพฤติกรรมที่
แสดงออกร่วมกันของบุคลากรในองค์กร

ความสุขในการทำงาน หมายถึง ภาวะที่ข้าราชการตำรวจ สังกัดกองบังคับการอำนาจการ
ตำรวจภูธรภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่ มีความรู้สึกปราศจากความวิตกกังวล เพลิดเพลิน มีความเต็มใจ
และรู้สึกถึงความสำคัญของตนเอง ในการทำงาน ซึ่งจะทำให้ผลงานที่ออกมานั้นมีประสิทธิภาพ
บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ตำรวจภูธรภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง ตำรวจที่ปฏิบัติงานในสังกัดกองบังคับการ
อำนาจการ ตำรวจภูธรภาค 5 จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงปี พ.ศ. 2552